

Afaq İlham qızı Əmirova
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
Magistrant
E-poçt: amirovaafag@gmail.com

UZAQ ŞƏRQ ÖLKƏLƏRİNƏ VƏ ONLARIN ƏNƏNƏVİ GEYİMLƏRİNƏ ÜMUMİ BAXIŞ

Xülasə: Uzaq Şərq regionu dünyada özünəməxsus mədəniyyətləri, tarixi dərinlikləri və ənənələri ilə tanınan bir bölgədir. Bu bölgəyə Çin, Yaponiya, Koreya, Tayvan, Honq-Konq, Sinqapur kimi ölkələr daxildir və zəngin ənənəvi geyimləri ilə seçilir. Bu yazıda Uzaq Şərq ölkələri və onların ənənəvi geyimləri haqqında ümumi məlumat təqdim etməyə çalışacağıq.

Uzaq Şərq ölkələrində ənənəvi geyimlər təkcə estetik baxımdan gözəl geyim parçaları deyil, həm də mədəni kimliyi, tarixi keçmişi və sosial iyerarxiyanı əks etdirən simvollarıdır. Bu geyimlər o ölkənin dəyərlərini və həyat tərzini əks etdirən hekayədən bəhs edir. Məsələn, Çinin “Hanfu”-su minlərlə illik tarixin izlərini daşıyan qatlı paltardır. Yaponiyanın “Kimono”-su ölkənin estetik anlayışını və sakitliyini əks etdirən sənət əsərinə çevrilir. Koreyalı “Hanbok” isə öz coşqun rəngləri və zərif detalları ilə Koreya mədəniyyətini tərənnüm edir. Hər bir Uzaq Şərq ölkəsinin ənənəvi geyimləri o ölkənin tarixini, coğrafiyasını və sosial quruluşunu əks etdirmək üçün inkişaf etmişdir. Bu geyimlər müxtəlif dövrlərdə moda meylləri, sosial dəyişikliklər və mədəni qarşılıqlı təsirlərdən təsirlənmişdir. Ənənəvi geyimdə bu təkamül prosesi bölgənin tarixi dərinliyini və mədəni zənginliyini əks etdirir.

Bu gün də ənənəvi geyimlər Uzaq Şərq ölkələrinin mədəni tədbirlərində, festivallarında və xüsusi günlərində mühüm rol oynayır. Lakin müasir həyatın gətirdiyi dəyişikliklərlə bu geyimlər də transformasiyaya uğrayıb. Xüsusilə turizm, qloballaşma və pop mədəniyyətin təsiri ilə bəzi ənənəvi geyimlər daha çox diqqət çəkib, bəziləri isə daha az istifadə olunub.

Açar sözlər: Uzaq Şərq, milli geyim, Çin, Yaponiya, Koreya

Uzaq Şərq ölkələri və onların ənənəvi geyimləri bölgənin mədəni müxtəlifliyini, tarixi zənginliyini və sosial fakturasını əks etdirir. Hər bir geyim öz ölkəsinin tarixini, dəyərlərini və estetikasını tərənnüm edən ifadə formasıdır. Bu geyimlər bölgənin keçmişi ilə gələcəyini bir araya gətirsə də, mədəni bağları və irsi gələcək nəsillərə daşıyan bir körpüdür.

Uzaq Şərq tarix boyu müxtəlif sivilizasiyaların təsiri altında olmuş və bu təsirlər mədəni zənginlik və müxtəliflik gətirmişdir. Çin, Yaponiya, Koreya, Tayland və Vyetnam kimi ölkələr ənənəvi geyimləri ilə bu zənginliyi ən yaxşı əks etdirən yerlər sırasındadır. Bu yazıda Uzaq Şərq ölkələrinin ənənəvi geyimlərinin icmal təqdim olunacaq.

Uzaq Şərq Bölgəsi ümumiyyətlə Asiyanın şərq hissəsində yerləşən və zəngin tarixi, mədəni müxtəlifliyi və iqtisadi əhəmiyyəti ilə diqqəti cəlb edən coğrafi əraziyə aiddir. Bu bölgə Sakit Okeanın qərbindən başlayaraq Çin, Yaponiya, Koreya yarımadası, Tayvan, Honq Konq və Sinqapur kimi ölkələri əhatə edən Şərqi Asiyanın konturunu qeyd edir. Uzaq Şərqin tarixi inkişafı qədim sivilizasiyaların yaranmasından bu günə qədər zəngin tarixə malik olsa da, müasir dövrdə böyük iqtisadi təsirə malikdir. İqtisadi və ticarət dinamikası baxımından Uzaq Şərq regionu dünya iqtisadiyyatının can damarıdır. Çinin sürətlə böyüyən iqtisadiyyatı istehsal və ticarətdəki liderliyi ilə global oyunçu kimi səhnəyə çıxarkən, Yaponiya və Cənubi Koreya kimi ölkələr yüksək texnologiyalı məhsulları və innovasiyaları ilə global bazarda mühüm yer qazanıblar. Uzaq Şərq Bölgəsinin coğrafi mövqeyi, dəniz ticarət yollarının qovşağı olması və əhalinin çoxluğu bölgənin iqtisadi təsirini artırır.

Mədəni baxımdan Uzaq Şərq bölgəsi müxtəlifliyi ilə seçilir. Yaponiyanın ənənəvi və müasir mədəniyyət qarışığı, Çinin minlərlə illik tarixi və bədii irsi, Koreyanın populyar mədəniyyət dalğalanmaları kimi nümunələr regionun zəngin mədəni fakturasını əks etdirir. Uzaq Şərq ənənəvi və müasir dəyərləri bir araya gətirərək dünya mədəniyyətinə mühüm töhfələr verir [1, s.22].

Çin: Hanfu və Qipaonun estetik rəqsi

Çinin ənənəvi geyimləri minlərlə illik zəngin tarixin və dərin mədəni köklərin əksidir. Hanfu, xüsusən də Çinin qədim dövrlərinə aid müxtəlif üslublu ənənəvi geyimlərin ümumi adını təmsil edir. Hanfu təkcə geyim deyil, həm də incə detalları, laylı quruluşu və simvolik naxışları sayəsində Çin sivilizasiyasının və tarixinin hekayəsidir. Bu geyimlər keçmişdə müxtəlif sosial təbəqələri, etnik qrupları və dövrləri əks etdirən zaman maşını rolunu oynayır.

Digər tərəfdən, Qipao daha müasir üslubun nümayəndəsidir. Bu geyim 1920-ci illərdən populyarlıq qazanıb və günümüzə qədər gəlib çatıb. Qipaonun quraşdırılmış kəsimi, yüksək dekolte və tez-tez gözə çarpan naxışları ənənəvi Çin üslubunu müasir moda ilə birləşdirir. Bu, Çinin tarixini və mədəni irsini gələcəyə daşıyan tranzit məntəqəsidir. Bu iki üslub Çinin zəngin mədəni müxtəlifliyini və təkamül proseslərini anlamağa kömək edir. Ənənəvi geyim Çin xalqının kimliyini və keçmişini qoruyub saxlamaqla yanaşı, müasir dövrdə məna və estetik axtarışlarını da əks etdirir.

Yaponiya: Kimononun zərif toxunuşu

Yaponiyanın ənənəvi geyimi olan kimono ölkənin tarix boyu formalaşmış estetik anlayışını əks etdirən dərin və simvolik bir geyimdir. Bu geyim tərzı yapon mədəniyyətinin estetik dəyərlərini, təbiətlə harmoniyanı və sosial normalarını ifadə etmək üçün istifadə olunan vasitədir. Kimono rəngli parçalar, göz alıcı naxışları və enli qolları ilə seçilir. Bu xüsusiyyətlər geyimin sadəcə bir geyim olmaqdan daha çox sənət əsəri kimi qiymətləndirilməsinə kömək edir. Ənənəvi Yapon cəmiyyəti hesab edir ki, kimono geyinməyin xüsusi mənalı və ritualları var. Buna görə də kimono

tez-tez xüsusi tədbirlərdə, mərasimlərdə və festivallarda geyilir. Toy mərasimləri, məzunlar, ənənəvi festivallar kimi xüsusi hallarda kimono geyinmək olduqca yayğındır. Həmçinin kimono geyinmək yaponların mədəni irsinə hörmətin bir yolu hesab olunur.

Yukata isə yayda üstünlük verilən kimono növüdür. Bu yüngül və nazik parça paltar isti havalarda rahatlıq üçün istifadə olunur. Yukata xüsusilə yağıntı festivalları kimi açıq hava tədbirlərində seçilir və rəngli naxışları ilə diqqət çəkir. Yaponiyanın mədəni mənzərəsi ənənəvi və müasir həyat tərzlərinin uğurlu birləşməsinə tələb edir. Kimono geyinmək bu tarazlığı təmsil edir. Bu gün də bir çox insanlar xüsusi mənə və mədəni dərinliyə görə kimono geyinməyə davam edirlər. Bu ənənəvi geyimlər Yapon cəmiyyətinin kimliyini və tarixini qoruyub saxlamaqla yanaşı, onun estetik hisslərini əks etdirmək üçün də mühüm rol oynayır [2, s.33].

Koreya: Hanbokun rəngli ifadəsi

Koreyanın ənənəvi geyimi olan Hanbok ölkənin zəngin mədəni irsini əks etdirən paltardır. Hanbok adətən canlı rəngləri, bənzərsiz naxışları və zərif detalları ilə seçilir. Bu ənənəvi paltar tarix boyu Koreyanın dövrlərinə və sosial vəziyyətinə görə fərqli dəyişikliklərlə ortaya çıxdı. Hanbokun tarixinə nəzər saldıqda onun Goryeo və Joseon dövrlərində geniş şəkildə istifadə edildiyi görülür. Bu dövrlərdə hanbok sinif və cinsi fərqlər nəzərə alınmaqla hazırlanmışdır. Məsələn, saray əyanları və zadəganlar daha zəngin və daha bəzəkli hanboklar geyinər, ictimai hanboklar isə daha sadə və funksional olardı.

Bu gün də hanbok həm xüsusi günlərdə geyinilən ənənəvi paltar olaraq varlığını davam etdirir, həm də müasir dizaynlarla yenidən şərh edilərək gündəlik həyatda üstünlük təşkil edir. Müasir üslubda olan bu hanboklara daha rahat kəsiklər və dəbli detallar daxil ola bilər. Hanbok Koreya mədəniyyətinin mühüm simvolu olmaqla yanaşı, Koreyanı beynəlxalq tədbirlərdə tanıtdırmaq üçün istifadə edilən alətə çevrilir. Ənənəvi və müasir dizaynın harmoniyasını uğurla əks etdirən Hanbok Koreyanın tarixini və estetikasını bu günə çatdıran xüsusi bir parçadır [4, s.51].

Tayland: Ənənəvi və Elegant Chut Thai

Taylandda "Chut Thai" və ya "sinh" kimi tanınan ənənəvi geyimlər ölkənin zəngin mədəni irsinin əksidir. Bu geyimlər tarix boyu Tayland xalqının adət-ənənələrini, estetik anlayışını və sosial dəyərlərini əks etdirən mühüm mədəni simvoldur. Chut Thai və ya sinh adətən ipəkdən hazırlanır və rəngli, mürəkkəb naxışlarla bəzədilir. Bu naxışlar Taylandın təbii gözəlliyini, bitki örtüyünü, heyvanlarını və mifoloji elementlərini əks etdirə bilər. Bu geyimlər adətən xüsusi günlər, toylar, dini mərasimlər və şənliklər kimi mühüm hadisələr üçün geyinilir. Belə tədbirlərdə geyilən ənənəvi geyim insanların Taylandın tarixinə, mədəniyyətinə və adət-ənənələrinə bağlılığını ifadə edir [3, s.6].

Taylandın zəngin mədəniyyət tarixini və qarşılıqlı əlaqəsini bu geyimlərin dizaynında və detallarında görmək olar. Xüsusilə Taylandın köhnə krallıq dövrlərinin bədi və memarlıq xüsusiyyətləri bu geyimlərin estetik fakturasında əks olunur. Chut Thai və ya sinh, sadəcə bir geyim deyil, Taylandın şəxsiyyətinin bir hissəsidir. Bu ənənəvi geyimlərdən həm də sosial status və mənsubiyyəti ifadə etmək vasitəsi kimi istifadə olunur. Fərqli rənglər və naxışlar istifadəçinin sosial statusunu və ya tədbirdəki rolunu müəyyən edə bilər. Bu baxımdan ənənəvi geyim Tayland cəmiyyətinin təbəqələrini və müxtəlif qruplarını əks etdirir.

Vyetnam: Ao Dainin incə zərifliyi

"Ao dai" Vyetnamın ənənəvi və zərif geyimlərindən biridir. Bu paltar adətən incə ipək parçalardan hazırlanır və Vyetnam qadınlarının gözəlliyini və zərifliyini vurğulayır. Onun görünüşü bədənə saran tunikadan və adətən yerə çatan yubkadan ibarətdir. Ao dainin tarixi 18-ci əsrin sonlarına təsadüf edir. Bununla belə, onun dizaynı və üslubu zamanla dəyişdi və inkişaf etdi. Xüsusilə 20-ci əsrin ortalarından etibarən onun dizaynı modernləşmənin təsiri ilə daha sadə və zərif olmuşdur. Bu dövrdə ao dainin yaxası və qolları daha sadə görünsə də, yenə də ənənəvi kəsimini qoruyub saxlamışdır.

Ao dai həm gündəlik həyatda, həm də xüsusi tədbirlərdə geyinilən çox yönlü bir geyimdir. İndiki vaxtda rəsmi tədbirlərdə, toylarda, buraxılış mərasimlərində və digər xüsusi günlərdə daha çox üstünlük verilir. Bundan əlavə, turistik bölgələrdə ziyarətçilər ənənəvi təcrübə təklif etmək üçün geyinirlər. Bu xüsusi geyim təkcə estetik məqsəd daşımır, həm də Vyetnamın mədəni kimliyinin mühüm hissəsidir. Ao dai dizaynı və istifadəsi Vyetnamın tarixini, ənənələrini və dəyərlərini əks etdirir. Beləliklə, bu zərif paltar Vyetnam xalqının mədəni zənginliyini və tarixini qeyd etmə və ifadə etmə üsuludur [5, s.31].

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Blum, V. D. (Red.). (1994). "Çin Xalq Respublikasında Şəkil Gücü: Mədəni İnqilabın Plakatlari". Rowman & Littlefield Publishers.
2. Davis, F. (1992). "Moda, Mədəniyyət və Kimlik." Çikaqo Universiteti Mətbuatı.
3. Eicher, J. B. (Red.). (2008). "Geyim və etnik mənsubiyyət: məkan və zaman arasında dəyişiklik." Berg.
4. Kawamura, Y. (2011). "Moda və geyimdə araşdırma aparmaq: Keyfiyyətli metodlara giriş." Berg.
5. Miller, D. (2012). "Materiallıq: Giriş." Duke Universiteti Nəşriyyatı.

Афак Ильхам кызы Амирова

ОБЗОР СТРАН ДАЛЬНЕГО ВОСТОКА И ИХ ТРАДИЦИОННЫХ КОСТЮМОВ

Резюме: Дальневосточный регион – регион, известный в мире своей уникальной культурой, исторической глубиной и традициями. Этот регион включает в себя такие страны, как Китай, Япония, Корея, Тайвань, Гонконг, Сингапур и отличается богатой традиционной одеждой. В этой статье мы постараемся предоставить общую информацию о странах Дальнего Востока и их традиционной одежде.

В странах Дальнего Востока традиционная одежда – это не только эстетически красивые предметы одежды, но и символы, отражающие культурную самобытность, историческое происхождение и социальную иерархию. Эта одежда рассказывает историю, отражающую ценности и образ жизни этой страны. Например, китайское «ханьфу» – это многослойная одежда, несущая на себе следы тысячелетней истории. Японское «Кимоно» становится произведением искусства, отражающим эстетическое понимание и спокойствие страны. Корейский «Ханбок» прославляет корейскую культуру с ее яркими красками и изящными деталями. Традиционные костюмы каждой дальневосточной страны эволюционировали, чтобы отразить историю, географию и социальную структуру этой страны. На эту одежду в разное время повлияли модные тенденции, социальные изменения и культурные взаимодействия. Этот эволюционный процесс традиционной одежды отражает историческую глубину и культурное богатство региона.

Даже сегодня традиционная одежда играет важную роль в культурных мероприятиях, фестивалях и торжественных днях стран Дальнего Востока. Однако с изменениями, которые принесла современная жизнь, претерпела трансформацию и эта одежда. Особенно под влиянием туризма, глобализации и поп-культуры, некоторые традиционные одежды привлекли больше внимания, а некоторые стали использоваться меньше.

Ключевые слова: Дальний Восток, национальный костюм, Китай, Япония, Корея

Afaq İlham gizi Amirova

AN OVERVIEW OF FAR EASTERN COUNTRIES AND THEIR TRADITIONAL COSTUMES

Summary: The Far East region is a region known in the world for its unique cultures, historical depth and traditions. This region includes countries such as China, Japan, Korea, Taiwan, Hong Kong, Singapore and is distinguished by its rich traditional clothing. In this article, we will try to provide general information about Far Eastern countries and their traditional clothes.

In Far Eastern countries, traditional clothes are not only aesthetically beautiful pieces of clothing, but also symbols that reflect cultural identity, historical background and social hierarchy. These clothes tell a story that reflects the values and lifestyle of that country. For example, the Chinese "Hanfu" is a layered garment that bears traces of thousands of years of history. Japan's "Kimono" becomes a work of art that reflects the country's aesthetic understanding and tranquility. Korean "Hanbok" celebrates Korean culture with its vibrant colors and delicate details. The traditional costumes of each Far Eastern country have evolved to reflect that country's history, geography, and social structure. These garments have been influenced by fashion trends, social changes, and cultural interactions at various times. This evolutionary process in traditional clothing reflects the historical depth and cultural richness of the region.

Even today, traditional clothes play an important role in cultural events, festivals and special days of Far Eastern countries. However, with the changes brought by modern life, these clothes have also undergone a transformation. Especially with the influence of tourism, globalization and pop culture, some traditional clothes have attracted more attention and some have been used less.

Key words: Far East, national costume, China, Japan, Korea

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi: 17.10.2023